

Emnenr. 5

Fylke: Hordaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Tjelberg

Emne: Vass-føring

Bygdelag: Slatsnøy

Oppskr. av: O.M. Eulo

Gard:

(adresse): Sebövika

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Nass-spørsmålet er både vanskeleg og viktig her på Slatsnøy. Pga er nemleg flat og låg, og her er ikkje elvar eller store vatn som folk kan ta vass-leiding frå. Nokre fåe plasser i utmarka er det oppromer som ligg slik til at folk kan ta vass-leiding frå der. Dei som er så heldige har godt vatn, og vatn heile året. Det er t.d. tilfelle på Sebövika. Men dei fleste gardar elles i bygda må luta seg med brunnar som dei grer heime på jorda, og som dei leidar vatn til gjennom veiter (grofter).

I lange tørkeperiodar vert då mange av desse brunnane tørre, og folk må fara lange vegar etter vatn. No sist vinter t.d. var her stor vassløg, og sume måtte endå føra vatn frå andre bygdar, eller kjøpa det lange vegar.

Mange av brunnane ligg slik til at dei må bera vatnet inn i kjøkken og fjøs. Dei brukar då vass-sel med 2 bøtter i. Vass-selen er som skildra under punkt 1: "en type som tviler på begge skuldre med utholket åpning for halsen midt på året." Trå kvar ende på året gjeng det so ei stutt jarnlentke med krok i enden som dei hengja byllene i.

Sei side an er det eller mang som har
 lygt og cementkammerne atmet hverandre
 og samler opp regnvannet fra huset. Naturlig
 vil so fuktighet og pumpe inn i fuge og
 dette gjer at gaff brukt ved vann brukt for
 og dyp. Og det er ut til at det smalt vent
 alment å legge vann-spennings til for på denne
 måten.

2 og 3. Disse måten å legge vann på. Her
 ikke bare brukt her.
 4. I disse kan mette kammere for å legge
 sin fast og væsning, her som so
 mang andre steder.

5. 6 og 7. Her er det som var for det i
 samme her: lygt; munnvasker.
 Gjeringer her der kuller som her
 hvor til de no fast som væsning.
 men at er bare mang her som
 venter det for å kammere lygt til til
 at den ikke er her til det.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
 adr. NORSK FOLKEMUSEUM
 600
 BYDØY

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 5 Fylke: Hordaland
 Tilleggsspørsmål nr. Herad: Fjelberg
 Emne: Vass-bæring Bygdelag: Halsnøy
 Oppskr. av: O.M Enes Gard:
 (adresse): Sæbøvik G.nr. Br.nr.

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Vass-spørsmålet er både vanskeleg og viktig her på Halsnøy. Øya er nemlig flat og låg, og her er ikkje elvar eller større vatn som folk kan ta vass-leiding frå. Nokre fåe plasser i utmarka er det oppkomor som ligg slik til at folk kan ta vass-leiding frå dei. Dei som er så heldige har godt vatn, og vatn heile året. Det er t.d. tilfelle på Sæbøvik. Men dei fleste gardar elles i bygda må lita seg med brunnar som dei grev heime på jordet, og som dei leider vatn til gjennom veiter (grøfter). I lange turkeperiodar vert då mange av desse brunnane turre, og folk må fara lange vegar etter vatn. No sist vinter t.d. var her stor vassløysa, og sume måtte endå føra vatn frå andre bygder, eller køyra det lange vegar. Mange av brunnane ligg slik til at dei må bera vatnet inn i kjøkken og fjøs. Dei brukar då vass-sel med 2 bøtter i. Vass-selen er som skil dra under punkt 1:—"en type som hviler på begge skuldrer med utholket åpning for halsen midt på åket." Frå kvar ende på åket gjeng det so ei stutt jarnlenka med krok i enden som dei henger byttene i. Dei siste åri er det elles mange som har bygt seg cementkummar attmed husveggen og samlar opp regnvatnet frå hustaki. Vatnet vert so filtrert og pumpa inn i fjøs og kjøkken Dette gjev eit godt brukande vatn både til folk og dyr. Og det ser ut til at det snart vert ålment å løysa vass-spørsmålet her på denne måten.

2 og 3. Desse måtar å bera vatn på, har ikkje vore gruka her.

4 Diverre har nokk kvinnene lota teke sin lut av vass-beringa, her som so mange andre stader.

5.6 og 7.

Stort set har vassforholdi vore dei same her i bygdi i mannsaldrar. Sjølv sagt har dei huslydar som har høve til det no lagt inn vassleiding, men det er enno mange hus som vantar det fordi brunnen ligg slik til at der ikkje er høve til det.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
 adr. NORSK FOLKEMUSEUM 600

BYGDØY Avskrift rettel:
 d. Aall.